

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE **4/2001 rd**

Regeringens proposition om godkännande av återtagandet av förklaringen till Wienkonven- tionen om traktaträtten

Till utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 februari 2001 en proposition om godkännande av återtagandet av förklaringen till Wienkonventionen om traktaträtten (RP 208/2000 rd) till utrikesutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna utlåtande om propositionen till utrikesutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Päivi Kaukoranta, utrikesministeriet
- professor (emeritus) Antero Jyränki
- professor Ilkka Saraviita
- professor Veli-Pekka Viljanen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner återtagandet av förklaringen till Wienkonventionen av den 23 maj 1969 om traktaträtten. Avsikten är att också statsministern och utrikesministern i kraft av sin ställning skall kunna representera Finland i traktatfrågor enligt bestämmelserna i artikel 7.2 a i Wienkonventionen.

Återtagandet träder i kraft internationellt när depositarien har underrättats.

Enligt motiveringen till propositionen kan riksdagen besluta om godkännande av återtagandet med enkel majoritet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Allmänt

I artikel 7.2 a föreskriver Wienkonventionen om traktaträtt att utöver statsöverhuvud också regeringschefer och utrikesministrar i kraft av sin ställning anses representera sin stat i traktatfrågor. Vid ratificeringen avgav Finland en förklaring, där det framhålls att bestämmelserna i artikel 7.2 inte avser att ändra parternas interna bestämmelser om behörigheten att ingå fördrag. Syftet var att klarlägga konsekvenserna av konventionen genom att framhålla att det i Finland är republikens president som har behörighet att ingå traktater och att vår författning inte ändras i det hänseendet av konventionen.¹

Utskottet håller med regeringens åsikt i propositionens motivering att förklaringen inte längre behövs. Bestämmelserna i den nya grundlagen om behörighet i internationella frågor bekräftar denna uppfattning, även om behovet att återkalla förklaringen inte nödvändigtvis beror på grundlagen. När förklaringen återkallas kan också statsministern och utrikesministern i kraft av sin ställning och utan särskild fullmakt av presidenten representera Finland i frågor som gäller ingående av traktat.

Riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. grundlagen krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse eller som enligt grundlagen av någon annan anledning krä-

ver riksdagens godkännande. Riksdagens godkännande krävs också för uppsägning av sådana förpliktelser.

Med en reservation, en förklaring eller en liknande åtgärd till en konventionsbestämmelse kan Finland påverka innehållet och omfattningen av de internationella förpliktelserna. Enligt utskottets uppfattning krävs det riksdagens samtycke, om en reservation eller en liknande åtgärd påverkar bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller innehållet eller omfattningen av en fördragsbestämmelse som annars kräver riksdagens godkännande (se GrUU 45/2000 rd). Det krävs också samtycke av riksdagen för återkallande av en reservation eller en liknande åtgärd, när riksdagen har godkänt den eller när riksdagen hade kunnat besluta om godkännande.

Förklaringen till Wienkonventionen gäller de till ingående av fördrag anknyttande konventionsbestämmelserna om vem som är behörig att representera Finland i kraft av sin ställning. Förklaringen gäller en konventionsbestämmelse som hör till området för lagstiftningen och avgivits med riksdagens medverkan (GrUU 1/1977 rd och UtUB 4/1977 rd). Det krävs således riksdagens samtycke för att förklaringen skall kunna återkallas.

Beslut om godkännande

Enligt 94 § 2 mom. skall beslut om godkännande av en internationell förpliktelse fattas med enkel majoritet. Om ett förslag om godkännande gäller grundlagen skall beslutet dock fattas med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

Förklaringen gäller punkt a i Wienkonventionens artikel 7.2 och den gäller inte statens interna bestämmelser om behörighet att ingå traktater (GrUU 1/1977 rd). Återkallandet omfattas alltså inte av grundlagen i den mening som avses i 94 § 2 mom. grundlagen. Riksdagen kan därför besluta om återkallandet med enkel majoritet.

¹ I 2 § 1 mom. i förordningen angående bringande i kraft av Wienkonventionen om traktaträtten (454/1980) sägs att Finland avgett en förklaring om att punkt a i stycke 2 av artikel 7 endast tillämpas på statsöverhuvudet, varvid statsministern och ministern för utrikesärendena kan vara företrädare för Finland endast om republikens president gett dem uttrycklig fullmakt för uppdraget.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att riksdagens samtycke krävs för återtagandet av förklaringen till artikel

7.2 a i Wienkonventionen om traktaträtten, och

att beslutet i saken skall fattas med enkel majoritet.

Helsingfors den 21 februari 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Paula Kokkonen /saml
vordf. Riitta Prusti /sd
medl. Jouko Jääskeläinen /fkf
Jouni Lehtimäki /saml
Pekka Nousiainen /cent
Heli Paasio /sd
Osmo Puhakka /cent

Pekka Ravi /saml
Markku Rossi /cent
Petri Salo /saml
Ilkka Taipale /sd
ers. Jukka Mikkola /sd
Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var
utskottsrådet Sami Manninen.